

magma

PAMFLETT • 3/2016

Maria Antas

DEN FINLANDSSVENSKA BOKEN ÅREN 2011 OCH 2015

– försäljning och utlåning

Den finlandssvenska boken åren 2011 och 2015 – försäljning och utlåning

Utgivare: Tankesmedjan Magma
www.magma.fi

Magma-pamflett 3 · 2016

Tryck: WhyPrint

Form och layout: Magnus Lindström

Omslagsbild: Istock

ISBN: 978-952-5864-68-7 (print)

ISBN: 978-952-5864-69-4 (online)

Magma-pamflett:

ISSN : 2342-7876 (print)

ISSN : 2342-7884 (online)

Innehållet fritt tillgängligt med vissa förbehåll:

Magma önskar få största möjliga spridning av de publikationer som ges ut. Därför kan våra rapporter fritt laddas ner via www.magma.fi. Det är tillåtet att kopiera, citera och återge avsnitt ur denna publikation förutsatt att källan anges samt att innehållet inte förändras eller förvrängs.

Maria Antas

**Den finlandssvenska
boken åren 2011 och 2015
– försäljning och utlåning**

Inledning

Bokbranschen har under de senaste åren varit klart på nedåtgående globalt sett och prognoserna om huruvida e-boken ska slå ut den tryckta boken har växlat från mycket positiva till numera mycket försiktigare. I USA, e-bokens starkaste marknad, har e-bokens andel de två senaste åren stabiliserat sig på drygt 24 % och i Tyskland, en annan betydande marknad, på blygsamma 4,5 %. På mindre marknader har den en långt mindre betydelse och utgör för tillfället ingen starkt hot mot den tryckta boken: I Finland ligger försäljningen av e-böcker på en nivå av ungefär 1% även om allt fler uppger att de har börjat läsa litteratur via en skärm.

Nedgången inom branschen avtecknar sig också inom den finlandssvenska bokvärlden. Samtidigt kan man hävda att det råder en viss stabilitet och till och med expansion tack vare starkare profileringar bland bokutgivarna och större intresse i synnerhet för spe-

cifika faktaböcker och romaner. Man kunde till och med hävda att den finlandssvenska bokmarknaden är överraskande vital. Riktigt stora försäljningsframgångar visar den mycket sällan upp och många böcker cirkulerar väldigt blygsamt. Men i proportion till upplagor och försäljning på andra marknader är siffrorna långt ifrån katastrofala. Hur det blir om några år då de trognaste läsarna, som tenderar att tillhöra de äldre generationerna, inte längre är lika köpstarka är emellertid en uppenbar utmaning för förlagen. Nya läsare måste ständigt vinnas, och argumenten för dem att välja en bok som skrivits inom den egna kulturkretsen måste vara mycket lockande.

Perioden 2011-2015 var en särskilt omvälvande tid i den finlandssvenska förlagsvärlden. De anrika förlagen Schildts och Söderströms sammanslogs till ett enda förlag, S&S, hösten 2011. Hösten 2015 tillkännagavs att företaget Moomin Characters tillsammans med redaktörer från Schildts&Söderströms grundar ett nytt förlag, Förlaget M.

Till detta nya förlag rekryterades ett stort antal författare. Den gamla balansen med två förlag med liknande allmänlitterära profiler återställdes och Schildts&Söderströms har fortsatt sin verksamhet. Därtill har två andra betydligt mindre förlag inlett utgivningsverksamhet: Marginal och Vilda, bägge med en handfull utgivna titlar per år och bägge baserade på ideellt arbete och med uttalade kvalitetsanspråk.

Under den sällsynta period då den finlandssvenska litteraturen utgavs av ett förlag med en utgivningsvolym i en egen klass för sig, yttrades i synnerhet bland författarna en stor oro för att mångfalden i utgivningen skulle inskränkas och att författarnas möjligheter att få sina verk publicerade skulle minska.

I denna kartläggning analyseras inte de argument som anfördes mot eller för förlagsfusionen. Det som däremot är föremål för analys är hur förändringen såg ut ur ett rent numerärt perspektiv. Hur stor var utgivningen och försäljningen år 2011, då två i stort sett lika stora

förlag försåg allmänheten med varsin bred utgivning, och hur förändrades siffrorna fram till år 2015? Hur stor var utgivningen totalt sett bland alla finlandssvenska förlag dessa två år, och hurdan var balansen mellan det/de stora och de mindre aktörerna? Blev antalet utgivna titlar per år klart lägre, så som många befarade? På ett övergripande plan visar förlagens siffror på upplagor och försäljning vilka förutsättningarna för finlandssvensk bokutgivning de senaste åren var – och vilka de är inför det nya skedet med nya aktörer på marknaden.

Det har hittills rått stor brist på statistik om det finlandssvenska förlagsfältet, eftersom uppgifterna om upplagor och försäljning har inkluderats i nationell statistik som inte separerat sin information på basen av språk. De här undersökningen motsvarar till sin struktur de sammanställningar som förläggareföreningar i andra kulturer årligen sammanställer. Därför ingår här inte en analys ur konsumentperspektiv. Denna kartläggning avser att leverera information för bokut-

givare, författare, den intresserade allmänheten och potentiella finansierare. Den söker ett svar på frågan hur många köpare finlandssvensk bokutgivning når.

Böcker kan reproduceras i ett oändligt antal kopior, endera som tryckta produkter eller som digitala texter. Detta leder lätt till uppfattningen att förlag och författare har större möjligheter till en rimlig inkomst än till exempel gallerister och bildkonstnärer med unika verk, som inte kan cirkulera samtidigt i ett stort antal utan som vart och ett säljs till ett ibland mycket oföretsamt pris. Men mångfaldigandet innebär inte nödvändigtvis ekonomisk framgång, det visar förlagens siffror tydligt.

Hur många böcker finlandssvenskar köper, på vilka språk och hur många av dem som har utgivits på förlag i Sverige är en fråga som senare kunde utredas inom en större kontext. I hur hög grad orienterar sig finlandssvensk kulturkonsumtion över huvud taget i riktning mot det finskspråkiga Finland, Sverige och det globala utbudet?

För att vidga perspektiven på den finlandssvenska bokens möte med sin läsare ingår i kartläggningen också en analys av bokutlåningen på fem olika orter: Jakobstad, Mariehamn, Raseborg, Helsingfors med omnejd och Borgå. Finländarna hör, globalt sett, till de allra flitigaste användarna av bibliotekstjänster och författarna får en ekonomisk ersättning för att ställa sina verk gratis till läsarnas förfogande. Genom att lägga samman försäljnings- och utlåningssiffror kan den kvantitativa aspekten av den finlandssvenska bokutgivningen kompletteras med en kvalitativ aspekt. Vilka slags böcker attraherar läsarna, också de som av olika orsaker inte köper böcker? Förlagen ger kanske ut böcker som inte syns i recensioner eller annan medial bevakning, men som ändå når ut till en stor läsekrets genom biblioteken. Det finns kanske oväntade böcker som läses flitigt längs hela kustområdet och utgör ett kulturellt, intellektuellt och emotionellt kitt för den ibland ifrågasatta finlandssvenska identiteten?

Det tredje perspektivet i denna sammanställning utgörs av utblickar mot andra bokkulturer. Uppgifter om total försäljning i Finland, Sverige och Tyskland, som utgör en av de allra största och mest dynamiska bokmarknaderna i hela världen, och slutligen i Island, vars befolkningsunderlag motsvarar finlandssvenskarnas, kan ge nya perspektiv på den finlandssvenska boken. Är den framgångsrik om den har sålt i 1 372 exemplar? Eller 143 exemplar? Eller bara 25? Hurdana försäljningssiffror är det rimligt att vänta sig, som en summa av författarnas och förlagens gemensamma ansträngningar?

Jag hoppas att denna kartläggning bidrar till förståelsen för den finlandssvenska bokens villkor och beroendeförhållandet mellan en komplex väv av författare, förlagsredaktörer och –styrelser, grafiker, språkgranskare, marknadsförare, distributörer och postutbärare. För att nära detta nätverk krävs självfallet ekonomisk planering – och ekonomisk vinst – vilket förutsätts av företag som bedriver kommersi-

ell verksamhet. Men väldigt få aktörer på bokmarknaden bedriver utgivningsverksamhet som inbringar vinst. Det framgår tydligt ur de siffror och kommentarer som förlag har lämnat till denna rapport.

Utgivning av böcker sysselsätter många personer och frågan om vilket slag av stöd verksamheten kunde behöva är värd stor och seriös uppmärksamhet. Eller ska det uppfattas som ett faktum att bokutgivning hör till den form av ideell kulturverksamhet som inte förväntas skapa ekonomisk vinst? Författare kan i bästa fall få stipendier på upp till tre år – men vilket slags förlagsnätverk behövs för att föra ut deras texter till läsarna? Och förstå denna rapport rätt på denna punkt: den pläderar inte för ett val mellan två alternativ, utan öppnar dörrarna till en diskussion om hur kreativitet och strukturer bäst stöder varandra.

Avsikten är inte heller att siffrorna nödvändigtvis ska tjäna som underlag för beslut om vilket slags böcker som ska ges ut för att säkra en så god försäljning som möjligt.

För detta finns det ett annat nätverk: förlagen själva. Frågan om vilka strukturer som bäst skapar utrymme för författarnas och läsarnas språkliga möten är emellertid en fråga med egenvärde och ligger inom den kulturpolitiska diskussionen: lokal och nationell, privat och offentlig.

Kartläggningens material

Varje år publiceras den finlandssvenska bokenkatalogen, utgiven och koordinerad genom försorg av Svenska kulturfonden. Broschyren omfattar varje år över sjuttio sidor, och antalet titlar som ingick var 278 år 2011 och 199 år 2015. Det kan te sig som om bokutgivning var en rätt lukrativ affär: så många olika titlar ges ut för så få läsare! Vid en närmare analys visar det sig emellertid att en stor del av böckerna inte utges av regelrätta förlag utan av föreningar och intresseorganisationer, vars primära syfte inte är publikationsverksamhet. Många hembygdsföreningar

ger till exempel ut skrifter av lokalt intresse, vetenskapliga samfund publicerar forskningsrapporter medan ideella samfund stöder sina medlemmars specialintressen. Detta slag av bokutgivning som sekundär verksamhet ingår **inte** i denna kartläggning. Med förlag avses här en sammanslutning vars primära uppgift är utgivning av böcker. Av den anledningen faller till exempel Svenska litteratursällskapets publikationsverksamhet utanför analysen.

De övriga kriterierna för vilka förlag som ingår i undersökningen är att de ska ha existerat i mer än tre år, ha utgett fler än tre titlar per år endera år 2011 eller 2015 och att de ska ha presenterat sina böcker i den finlandssvenska bokenkatalogen.

Genom att applicera dessa tre kriterier kunde följande sju förlag (åtta år 2011 då Schildts och Söderströms ännu var separata förlag) inkluderas: Ellips, Fontana Media, Kain, Labyrinth, PQR, Scriptum, Schildts, Söderströms (2015: Schildts&Söderströms).

En förfrågan sändes också till

fem etablerade författare som är medlemmar i Finlands svenska författareförening och som har valt att ge ut böcker på eget förlag. Bara en valde att delta i kartläggningen men denna person uppgav att verksamheten inte är avsedd att vara ekonomiskt lönsam, utan en form av biprodukt inom ramen för kommande projekt. Siffrorna från detta förlag beaktas därför inte här. På de stora bokmarknaderna är utgivning på eget förlag ett seriöst alternativ men fenomenet har inte tillsvidare slagit rot på den finlandssvenska bokmarknaden. Om författarna hade varit framgångsrika med egenproducerade böcker hade de högst sannolikt velat dela med sig av sina erfarenheter.

En alldeles egen kategori inom förlagsverksamheten utgörs av de enpersonsföretag som har grundat förlag med egna namn, men som primärt ger ut sina egna böcker och håller kvar sina böcker i försäljning över en längre räkka av år. Till dessa hör Olimex, specialiserat på österbottnisk emigration till Amerika och historiskt händelserika skeenden,

Clio, specialiserat på västnyländsk historia i anslutning till inbördeskriget och Förlaget Vingpennan, som primärt ger ut barnböcker. Dessa förlag gav inte ut böcker de år som denna kartläggning omfattar, men utgör pregnanta exempel på framgångsrik utgivningsverksamhet. Den totala försäljningen av förlaget Vingpennans barnböcker är flerfaldigt större än för de mera kortlivade böckerna på de traditionella förlagen. Olimex uppger också att dess försäljning av enskilda titlar är högre än medeltalet för faktaböcker. Gemensamt för dessa två år att de bygger på förläggarens/författarens mycket aktiva satsningar på PR genom närvaro på olika mässor (inte enbart bokmässor) och genom trägna skolbesök.

Ett mindre förlag med mångårig verksamhet önskade inte delta i undersökningen, eftersom upplage- och försäljningssiffror är affärshemligheter.

De försäljningssiffror som presenteras i denna undersökning och som utgör grundlag för analysen har på grund av sekretessaspekten

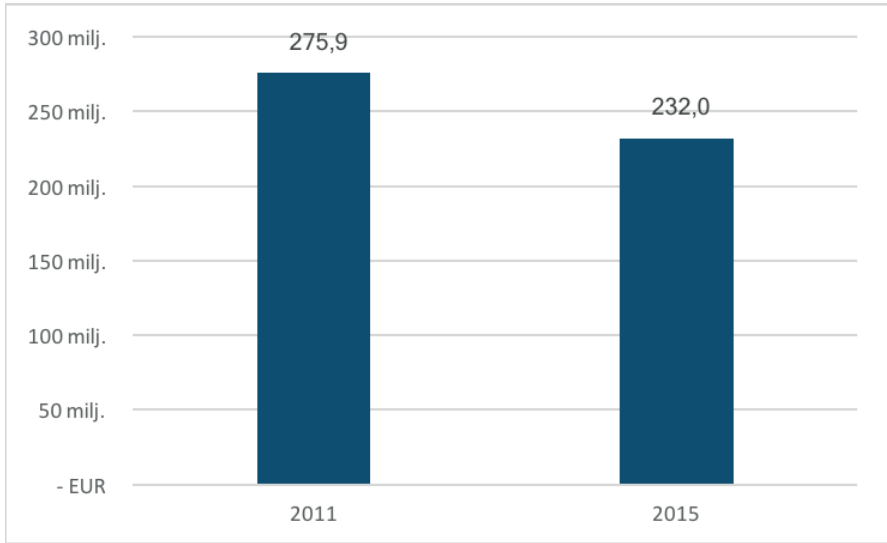
abstraherats till en allmän nivå, så att enskilda förlags upplage- och försäljningssiffror inte kan utläsas – precis som i nationella sammanställningar över bokförsäljning i andra länder. Undersökningen ska inte förstås som en bedömning av vilka förlag som har de bästa eller sämsta verksamhetsförutsättningarna. Ambitionerna bakom och eventuella stödformer för förlagens verksamhet divergerar alltför mycket. Slutsatserna av denna sammanställning bör dras av förlagen själva och av kulturpolitiska aktörer; offentliga såväl som privata. Några förslag för framtida strategier som kunde stärka förutsättningarna för i synnerhet de mindre förlagen, och som bygger på kommentarer av dem själva, framförs i det sista avsnittet i denna undersökning.

Jämförande tendenser på bokmarknaderna i Finland, Sverige, Tyskland och Island

För att kasta ett ljus på hur böcker rör sig på andra bokmarknader ingår i denna undersökning korta lägesbeskrivningar från det finskspråkiga Finland, Sverige, Tyskland och Island. Vilka tendenser och förändringar inom försäljningen avtecknar sig under perioden 2011 till 2015 inom dessa områden, som traditionellt också stått för en stark och mångsidig bokutgivning? Hur avtecknar sig den finlandssvenska profilen i jämförelse med de andras? Den statistik som samlats in från dessa marknader har olika tyngdpunkter, vilket innebär att den kan jämföras endast till tillämpliga delar.

Omsättningen på bokmarknaden i **Finland** har totalt sett gått ner från 276 miljoner till 232 miljoner euro mellan 2011-2015 (figur 1). Då man ser till de olika genrerna är det framför allt – så som siffrorna från den finlandssvenska bokutgivningen också visar – barn- och

Figur 1. Total omsättning på den finska bokmarknaden 2011 och 2015, i miljoner euro. (Källa: kustantajat.fi)

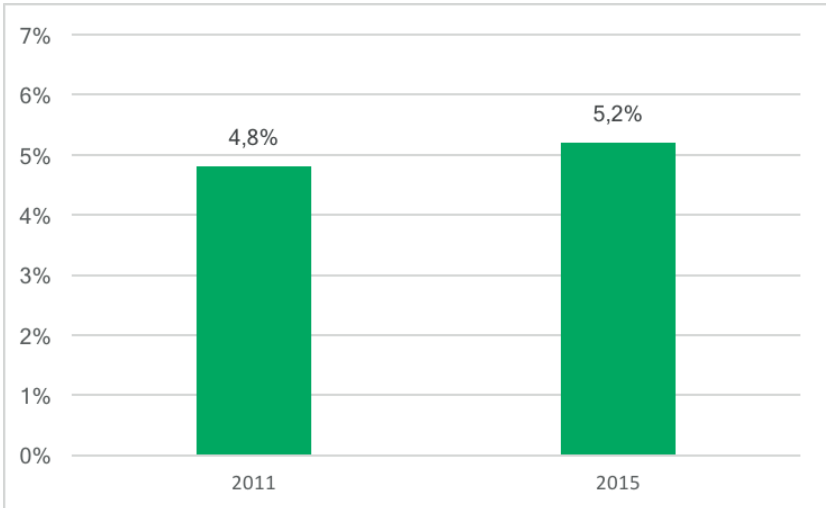

ungdomslitteraturen som har drabbats hårt. Antalet utgivna titlar har sjunkit från 1 248 år 2011 till 683 år 2015. Svårigheterna avspeglar sig också i att allt färre nya författare introduceras på marknaden: år 2011 debuterade 21 författare inom barn- och ungdomslitteraturen, år 2015 var de bara 12. För vuxengrupperna prosa, lyrik och dramatik gick antalet emellertid uppåt, om än blygsamt: från 36 till 37 debuter. Tendensen avspeglar sig också i att antalet inhemska titlar inom skönlitteratur gått ner endast

från 319 till 315. Detta korrelerar med situationen inom den finlandssvenska litteraturen: intresset för det kulturellt igenkännbara, exponeringen av författare i medierna och närvaron på evenemang medför en fördel i förhållande till litteratur som har mera avlägsna referenspunkter.

Ur ett finlandssvenskt perspektiv öppnar sig ett något oväntat perspektiv: av landets hela bokutgivning gavs år 2011 4,8 % ut på svenska, men år 2015 var andelen 5,2 %. Detta innebär att den svenskspråkiga

Figur 2. De svenskspråkiga böckernas andel av totala antalet publicerade böcker i Finland år 2011 och 2015. (Källa: publicerad statistik)

utgivningen ur ett nationellt helhetsperspektiv har nått en något starkare position under de senaste åren.

Hur svårt det emellertid är att kompensera för totalt sett allt svagare försäljning går att utläsa i att ökningen för pocketutgivningen i antal titlar gått upp från 75 till 137 på fem år (finsk- och svenskspråkiga böcker sammanlagt), men att vinsten har ökat endast från 6,8 miljoner till 6,9 miljoner euro år 2015. E-boken har visserligen vuxit på marknaden, men endast från 1 594 lanserade titlar till 1 781 år 2015 och med en omsättningsökning från 12,6 till 15,4

miljoner euro, vilket inte kompenserar för den övriga nedgången.

På den finskspråkiga kommersiella marknaden utgör pocketutgåvor, e-böcker och ljudböcker numera ett naturligt element. För finlands-svenska förlag har dessa produkt-kategorier mycket liten betydelse, i motsats till utgivningen av läromedel som länge varit en viktig hörnsten. Satsningarna på läromedel har under senare år varit olönsamma, men avspeglar inte enbart brister i utveckling och kvalitet eftersom hela läromedelsförsäljningen inom Finland har visat sjunkande siffror

de senaste åren. Antalet titlar och saldo från försäljningen har sjunkit ansevärt: från 482 titlar till 378 och från 88 miljoner till 81 miljoner euro på fem år.

Jämfört med perspektiven på den svenska bokmarknaden som delar språk med de finlandssvenska förlagen avtecknar sig emellertid en annan bild av möjligheter och svårigheter. Enligt **Sveriges** förläggareförenings statistik har t.ex. de fysiska ljudböckernas omsättning minskat drastiskt från 108 till 34 miljoner svenska kronor, men samtidigt har de streamade ljudböckernas omsättning vuxit kraftigt från 11 till 118 miljoner kronor. Streamingtjänsten StoryTel har expanderat snabbt.

De tryckta böckernas omsättning har, precis som i Finland, också gått nedåt från 2117 miljoner kronor år 2011 till 1818 miljoner år 2015. Speciellt faktaböckerna har tappat terräng. Men det anmärkningsvärda är att år 2015 medförde en uppgång inom alla genrer jämfört med åren innan, vilket är en positiv nyhet som branschen har behövt.

Enligt Sveriges förläggareförenings statistik var medelupplagan för en inbunden svensk roman 7 129 exemplar år 2015, *bestsellers* naturligtvis inräknade. I relation till denna siffra är upplagan på 863 för en finlandssvensk roman inte låg eftersom befolkningsunderlaget är litet, renodlad underhållning sällsynt och läsekretsen som delar språket i Sverige svår att nå.

Om man bortser från bästsäljarförsäljningen och explicit frågar efter förutsättningarna för kvalitetslitteratur är bilden mera komplicerad – och samtidigt uppmuntrande för finlandssvenska förhållanden. Förlaget Lind & Co hör till de självständiga medelstora förlagen i Sverige. Hörnstenen i deras verksamhet är numera försäljningen av licenser för ljudböcker: över 20 % av intäkterna kommer från detta segment uppger förläggaren Kristoffer Lind. Deckare är ett annat viktigt element för överlevnaden. För kvalitetslitteraturen har villkoren emellertid blivit allt sämre. Enligt Lind ligger normalupplagan på en svensk kvalitetsroman kring 2

000 exemplar, vilket proportionellt sett är en överraskande låg siffra med tanke på att läsarunderlaget är över 8 miljoner.

Tyskland

Tyskland är ett exempel på en marknad som lätt drabbas av stora förändringar som sätts igång inom den angloamerikanska förlagssektorn. Bokförsäljningen har under de senaste åren efter flera år av tillväxt gått tillbaka till nivån från år 2005. Under perioden från 2011 till 2015 har nedgången gått från 9,6 miljarder i omsättning till 9,2. Antalet titlar har gått tillbaka från 82 048 till 76 547. Enligt förläggarföreningens bedömning är marknaden nu rätt stabil och en tillväxt inom faktabokssektorn har antecknats för år 2015, de första positiva siffrorna på länge. Precis som i Sverige går emellertid de böcker som kan ersättas av information på Internet stadigt tillbaka. En enkät bland medelstora, obundna förlag ger dock vid handen att tyska förlag som vill ge ut kvalitetslitteratur av författare

som inte räknas till bästsäljarförfattarna på marknaden stadigt ser upplagorna sjunka. De förlag som jag har vänt mig till med en förfrågan önskar vara anonyma, men är överens om att en första upplaga på 2 000 exemplar är vanlig – precis samma siffra som Kristoffer Lind angav för kvalitetsromaner. Ännu år 2011 var snittupplagan på medelstora och mindre förlag i Tyskland 3 000 exemplar. En stor marknad med 90 miljoner potentiella läsare betyder alltså inte automatiskt proportionellt sett stora volymer. Många mindre förlag hotas för närvarande också av en rättslig tvist om fördelningen av copyrightersättningarna mellan förlag och författare. Därtill minskar de stationära bokhandlarnas antal stadigt, vilket också sker i Finland. Det klassiska fysiska utrymmet: bokhandeln, där ett brett sortiment av böcker exponeras, har försvunnit i många städer och försäljningen av så kallade smala böcker kan svårligen kompenseras av försäljningen i supermarketerna, som föredrar säkra kort i sitt urval.

Island

Den marknad som, numerärt sett, mest motsvarar den finlandssvenska är Islands med sina 320 000 potentiella läsare. Sedan finanskrisen utbröt år 2008 har omsättningen där gått ner med 23 % visar förläggarföreningens statistik, och förlagen upplever den djupaste krisen på flera decennier säger ordföranden Egill Örn Jóhansson. Överraskande nog var bokförsäljningen fram till 2011 det enda varusegment som ökade sin försäljning under de tre första åren efter krisen, men sedan dess har omsättningen sjunkit från 3 699 till 3 688 miljoner isländska kronor. Förläggareföreningen med 40 förlagsmedlemmar arbetar för att göra avvärjningen av krisen till en fråga för den nya regeringen, som tillträder efter parlamentsvalet hösten 2016. För att upprätthålla en mångsidig förlagsverksamhet krävs mer än stöd till författarna, och förläggarna kräver därför att mervärdesskatten som år 2011 höjdes från sju till elva procent helt ska avskaffas, så som det är i Norge och Storbritannien (i Finland ligger mervärdesskatten på tryckta

böcker på 10 %). Därtill kräver förläggarna att det direkta utgivningsstödet som regeringen årligen ställer till förlagens förfogande ska tredubblas. Det har legat på en nivå av omräknat 153 000 euro under flera år, vilket har lett till att de förlag som kan ansöka beviljas ett stöd på ca 1 000 euro per bok, vilket är en bråkdel av de totala kostnaderna. Förläggarna önskar också att staten ska ompröva balansen i sitt stöd till bibliotekstjänster: förlagen är förutsättningen för ett brett utbud i biblioteken och behöver därför bli delaktiga av stödformer, som kompensation för de stöd som under flera år i allt högre grad har riktats till biblioteken och framför allt till deras satsning på utlåning av e-böcker, vilket ytterligare försvagar den tryckta bokens värde.

Enligt förläggarföreningens uppgifter ligger upplagornas medeltal för en isländsk bok kring 1 200 exemplar. Detta beror på att islänningarna i sin statistik inte skiljer genrer från varandra. Ur ett finlandssvenskt perspektiv är den siffran hög, men den förklaras av det så kallade isländska deckarmiraklet: bästsäl-

jande deckare kan sälja i 15 000 exemplar. Som *bestseller* på Island kategoriseras en bok då den säljer 5 000 exemplar. Till följd av starka deckarnamn kan förlag också vinna intäkter från utgivningslicenser till utlandet. Dessutom har böcker som stöder den växande turismen också blivit en allt viktigare inkomstkälla.

Argumenten för att skapa en politik som stöder de isländska förlagen är starka: det behövs mångfald, inte enbart översatt utländsk litteratur, det behövs mer än underhållning, det behövs kompetenta anställda på förlag. Det behövs egna författare som skriver i en mångfald av genrer. Talande för den isländska situationen är att det största förlaget har nio anställda förlagsredaktörer. Det näst största har två. Alla övriga 38 medlemmar i förläggarföreningen sysselsätter personer som parallellt arbetar i flera funktioner: som redaktörer, marknadsförare, IT-specialister eller grafiker. Situationen påminner i hög grad om den finlandssvenska, där glappet mellan antalet anställda redaktörer på S&S (fyra redaktörer samt en redaktionellt arbetande lit-

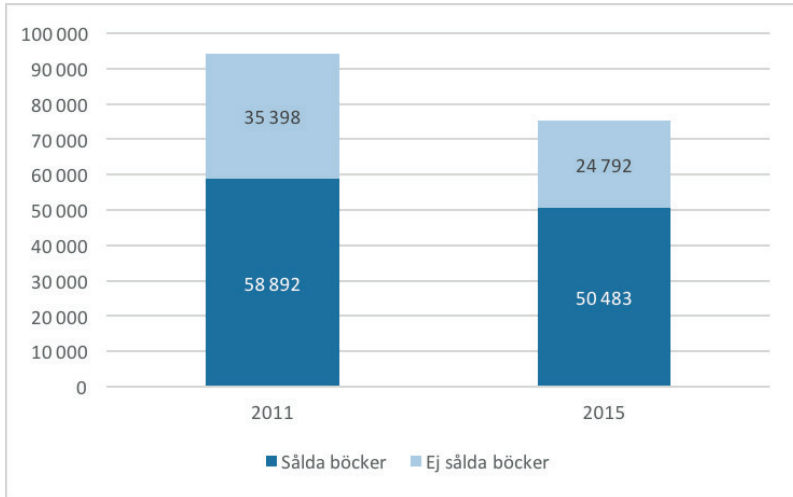
terär chef) respektive Förlaget M (två redaktörer och en halvtidarbete) och de övriga är markant. Därtill kommer naturligtvis behovet av annan personal som arbetar med distribution, ekonomihantering och marknadsföring för att upprätthålla kvalitet i alla skeden av textens förvandling från textdokument till bok i en läsares händer.

Den finlandssvenska boken ur försäljningsperspektiv

I denna undersökning presenteras tre numerära perspektiv på det finlandssvenska förlagsfältet under perioden 2011 till 2015:

- Förändringar inom bokutgivningen och -försäljningen totalt, alla förlag
- Förändringar inom bokutgivningen och -försäljningen mellan Schildts och Söderströms som separata förlag år 2011 i förhållande till S&S år 2015
- Bokutgivningen och -försäljningen inom Schildts&Söderströms

Figur 3. Sammanlagda antalet tryckta böcker på svenska i Finland år 2011 och 2015, indelat i antal sålda och icke sålda bokexemplar. (Källa: opublicerad statistik)

år 2015 jämfört med utgivning-
en inom de andra finlandssven-
ska förlagen

SAMMANLAGD BOKUT- GIVNING PÅ SVENSKA 2015 I RELATION TILL 2011

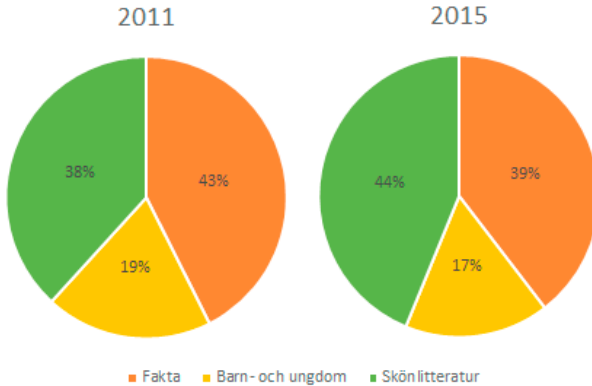
För varje delområde analyseras gen-
rerna faktaböcker, skönlitteratur
och barn- och ungdomslitteratur var
för sig.

I dessa siffror avtecknas bilden av
tillståndet på den finlandssvenska
bokmarknaden strax innan Förlaget
M grundades år 2015. Till dessa siffror
är det skäl att återkomma med
en ny analys om några år, då den fin-
landssvenska förlagsvärlden – even-
tuellt – återigen har stabiliserat sig.

Nedan presenteras siffrorna i
form av tabeller och grafer.
Inledningsvis ser vi på sam-
manlagda antalet tryckta böcker
åren 2011 och 2015.

Precis i linje med utvecklingen in-
ternationellt sett har antalet titlar
och tryckta böcker gått ned under
de senaste åren, men en god an-
passning till läget har skett i och med
att upplagornas storlek samtidigt
också har gått nedåt. Detta minskar

Figur 4. Böcker utgivna på svenska i Finland åren 2011 och 2015 per genre, procent. (Källa: opublicerad statistik)

självfallet kostnaderna för lagerhållning, men böckernas livscykel har därmed också förkortats. Att finna titlar senare, t.ex. på realisationsförsäljningar, har blivit svårare.

Tabell 1.

Totalt	2011	2015
Antal titlar	83	74
Tryckta böcker	94 290	75 278
Sålda böcker	58 892	50 483
Ej sålda böcker	35 398	24 792
Procent av upplagan såld	62 %	67 %
Medeltal sålda per bok	709	682

Faktaböcker

Ser man på utgivningen enligt genre kan man konstatera att antalet titlar inom kategorin fakta har blivit klart mindre, likaså upplagorna och försäljningen (tabell 2). Glädjande nog ökade försäljningen per bok från 652 till 662. En god faktabok har haft lättast att finna sina köpare.

Tabell 2.

Fakta	2011	2015
Antal titlar	41	28
Tryckta böcker	39 974	33 119
Sålda böcker	26 764	18 850
Procent av upplagan såld	67 %	57 %
Medeltal sålda per bok	652	662

Skönlitteratur

Antalet utgivna skönlitterära titlar gick inte ner nämnvärt efter förlagsfusionen, skillnaden är bara två böcker mellan 2011 och 2015 (tabell 3). Utbudet bibehölls således. Dessutom såldes flera böcker: över 24 000 böcker år 2015 mot 21 000 böcker fyra år innan. De skönlitterära författarna har nått fram till flera köpare än tidigare, vilket naturligtvis är ett glädjande fenomen.

Tabell 3.

Skönlitteratur	2011	2015
Antal titlar	42	40
Tryckta böcker	40 027	34 461
Sålda böcker	20 866	24 012
Procent av upplagan såld	52 %	70 %
Medeltal sålda per bok	496	600

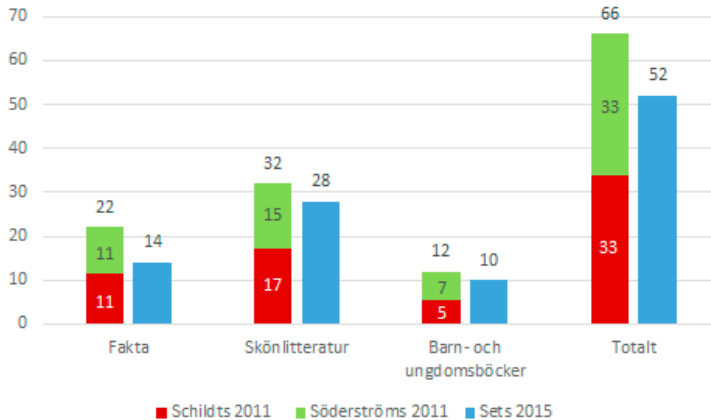
Barn- och ungdomsböcker

Antalet titlar var så gott som det samma år 2011 (12) och 2015 (13), men i övrigt är siffrorna ur alla andra aspekter lägre år 2015 (tabell 4). Antalet sålda böcker har minskat klart mest i jämförelse med de andra genrerna, både totalt sett (från över 12 000 böcker till under 8 000) och antal sålda per bok i medeltal (från 929 till 660). Häri ligger en utmaning för förlagen framöver. Det finns behov för olika slags kampanjer, vilket aktörerna redan har insett. Hösten 2016 finns bland annat en finlandssvensk litteraturambassadör och en manustävling, ett nyinstiftat litteraturpris (Vanesapriset) och en ny mediekampanj för unga läsare ska öka intresset för de yngsta läsarnas behov.

Tabell 4.

Barn- och ungdom	2011	2015
Antal titlar	13	12
Tryckta böcker	15 515	11 578
Sålda böcker	12 075	7 921
Procent av upplagan såld	78 %	68 %
Medeltal sålda per bok	929	660

Figur 5. Antalet titlar publicerade av Schildts respektive Söderströms förlag år 2011 och av S&S förlag år 2015, enligt genre. (Källa: opublikerad statistik)

S&S 2015 I RELATION TILL SCHILDTS OCH SÖDERSTRÖMS 2011

Oron för att förlagsfusionen skulle leda till en minskad utgivning på svenska har varit utbredd. Förändringar har skett, om man jämför S&S utgivning 2015 med de två tidigare förlagens siffror 2011 (tabell 5).

Antalet titlar gick märkbart ner från 66 till 52, och nedgången är märkbar också enligt andra parametrar. Men skillnaderna mellan de olika genrererna och hur mycket de har sålt är tydlig.

Faktaböcker

Antalet utgivna faktatitlar inom S&S titlar halverades så att de låg nära det antal som Schildts och Söderströms var för sig producerade före fusionen

Tabell 5.

Totalt	S&S 2015	Schildts 2011	Söderströms 2011
Antal titlar	52	33	33
Total upplaga	52 578	34 876	39 014
Sålda av total upplaga	34 547	21 964	25 742
Procent sålda	66 %	63 %	66 %
Antal sålda i medeltal per bok	664	756	780

(tabell 6). Faktaböckerna på Schildts sålde emellertid anmärkningsvärt mycket bättre år 2011 än de sålde inom S&S år 2015. Profilen på böckerna har naturligtvis förändrats, bland annat har illustrerade (gåvo)böcker inte längre den framskjutna plats de hade tidigare inom Schildts. I medeltal sålde faktaböcker år 2015 sämre än hos Schildts och Söderströms separat. Den tidigare rådande uppfattningen om Schildts styrka som starkt förlag för fakta böcker och Söderströms som ett starkare förlag för skönlitteratur var således korrekt.

Skönlitteratur

Antalet skönlitterära titlar sjönk överraskande litet från 32 till 28, men upplagorna ökade emellertid (tabell 7). Likaså ökade antalet sålda totalt och även per titel, med klart högre siffror än något av de enskilda två förlagen kunde framvisa år 2011. De skönlitterära författarna vann klart på fusionen och nådde fram till fler läsare än tidigare. Skönlitteraturen hade med andra ord en god utveckling genom att den nått fram till flera läsare.

Tabell 6.

Fakta	S&S 2015	Schildts 2011	Söderströms 2011
Antal titlar	14	11	11
Total upplaga	10 612	15 821	10 902
Sålda av total upplaga	6 708	11 046	7 239
Procent sålda	63 %	70 %	66 %
Antal sålda i medeltal per bok	479	1004	658

Tabell 7.

Skönlitteratur	S&S 2015	Schildts 2011	Söderströms 2011
Antal titlar	28	17	15
Total upplaga	31 561	12 181	16 409
Sålda av total upplaga	21 565	7 360	7 239
Procent sålda	68 %	60 %	44 %
Antal sålda i medeltal per bok	770	433	483

Tabell 8.

Barn- och ungdomsböcker	S&S 2015	Schildts 2011	Söderströms 2011
Antal titlar	10	5	7
Total upplaga	12 101	6 874	11 703
Sålda av total upplaga	6 274	3 558	8 117
Procent sålda	52 %	52 %	69 %
Antal sålda i medeltal per bok	628	712	1 160

Barn- och ungdomsböcker

Siffrorna för barn- och ungdomsböcker har på hela skalan gått neråt. Antalet titlar har sjunkit från 12 före fusionen till 10 år 2015 (tabell 8). Före fusionen sålde Söderströms ensamt mer barn- och ungdomsböcker än S&S år 2015. Medeltalet sålda är också lägre än det var hos bägge förlag, vart för sig. Den här förändringen är remarkabel och bekymmersam.

S&S I FÖRHÅLLANDE TILL DET ÖVRIGA FÄLTET 2015

Hur dominerande var det största förlaget i förhållande till de andra aktörerna år 2015? Många var oroad för att en för stor dominans – en som ibland liknades vid ett monopol – hade

uppstått. Siffrorna visar en tudelning, men på vissa punkter gjorde mindre förlag väl ifrån sig.

Siffrorna nedan gör det tydligt hur stark positionen hos det största förlaget S&S var under 2015 beträffande både skön- respektive barn- och ungdomslitteraturen. Beträffande faktaböcker är siffrorna emellertid annorlunda, eftersom resten av förlagsfältet här sålde flera böcker än S&S (11 354 mot 6 708) och medeltalet per såld bok också ligger på en mycket god nivå. Detta förklaras närmast av att de mindre förlagen lyckades producera verk som engagerade bokköparna. Noteras bör därtill att faktaböcker också utges av många fria sammanslutningar och enskilda personer, vilket inte räknas in i statistiken ovan, varför balansen i verkligheten är väsentligt annor-

Utgivningen totalt år 2015:

Totalt 2015	Schildts & Söderströms	Övriga
Antal titlar	52	24
Trykta böcker	52 578	23 720
Antal sålda	34 547	15 936
Procent av upplagen såld	66 %	67 %
Medeltal sålda per bok	664	664

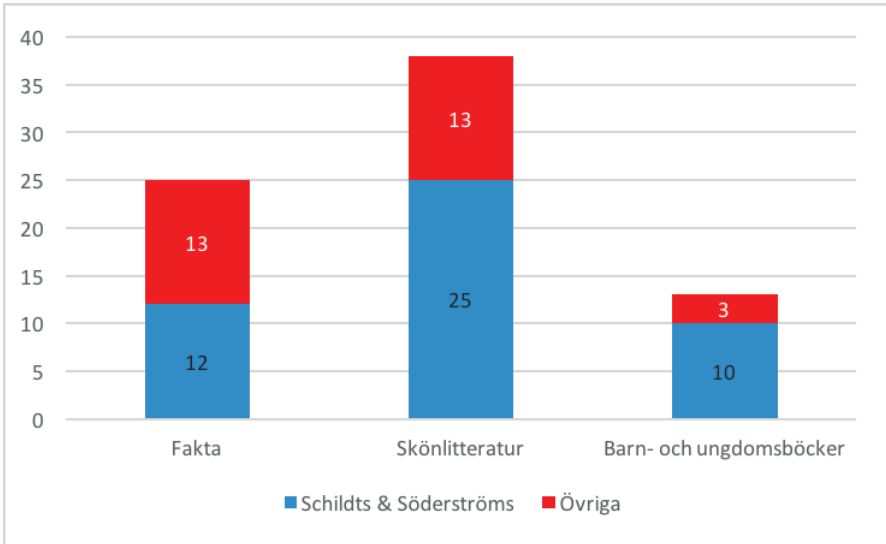
Utgivningen enligt genre:

Fakta	Schildts & Söderströms	Övriga
Antal titlar	14	13
Trykta böcker	18 285	14 834
Antal sålda	6 708	11 354
Procent av upplagen såld	37 %	77 %
Medeltal sålda per bok	479	873

Skönlitteratur	Schildts & Söderströms	Övriga
Antal titlar	28	13
Trykta böcker	30 345	9 682
Antal sålda	21 565	2 804
Procent av upplagen såld	71 %	29 %
Medeltal sålda per bok	770	215

Barn- och ungdomsböcker	Schildts & Söderströms	Övriga
Antal titlar	10	3
Trykta böcker	12 101	2 200
Antal sålda	6 275	1 647
Procent av upplagen såld	52 %	75 %
Medeltal sålda per bok	627	549

Figur 6. Antal titlar publicerade av S&S respektive övriga förlag år 2015, enligt genre. (Källa opublicerad statistik)

lunda. Mångfalden inom finlandssvensk faktaboksutgivning är väl tillvaratagen.

Skönlitteraturen hos S&S dominerar i alla avseenden. Men för mångfalden spelar de andra förlagen en roll. PQR utgav det här året inte skönlitteratur över huvud taget och upphör helt med sin verksamhet.

Siffrorna vittnar emellertid också om hur svårt det är att sälja böckerna, vilket fortsättningsvis förmodligen betyder att nygrundade förlag kommer att ha svårigheter att arbeta med avlönad

personal. För barn- och ungdomslitteraturens del var S&S position närmast av monopolkaraktär men Förlaget M och Marginal, med sitt fokus på böcker för unga läsare, kommer att förändra siffrorna beträffande antalet utgivna titlar något. Därtill cirkulerar varje år Förlaget Vingpennans barnböcker på marknaden eftersom nya upplagor ständigt tas av titlar som utkommit under tidigare år. Under 2015 utgav förlaget emellertid inga nya titlar, varför dess siffror inte har beaktats här.

Den finlandssvenska bokens cirkulation på biblioteken

Ur sammanställningen ovan framgår inte vilket slags litteratur inom de olika genrerna som lockar läsare till sig. För att komplettera bilden bortom försäljningssiffrorna och få fram tendenser i läsarpreferenser analyseras nedan också utlåningsstatistik från fem allmänna bibliotek. Det finns tills vidare mycket litet material om utlåning ur ett finlandssvenskt perspektiv, endast förmodanden om att t.ex. försäljning och utlåning eventuellt inte korrelerar. Vissa böcker och författarskap kanske cirkulerar via ett ickekommersiellt kretslopp, ett som visserligen innebär endast begränsade intäkter för förlagen och författarna, men som kan bidra till att nya författarröster upptäcks och småningom också blir så viktiga att de köps av sina läsare? Det finns kanske en helt annan samtida litteraturkanon, om man jämför enskilda böckers försäljningssiffror med vilka titlar som har

höga utlåningssiffror.

Fem kommuner (Borgå, Raseborg, Mariehamn, Helsingforsneiden, Jakobstad) har vänligen sammanställt statistik om samtliga titlar som de finlandssvenska förlagen i denna undersökning publicerade år 2011 och 2015.

Då man ställer försäljning och utlåning sida vid sida blir det överraskande tydligt att stor försäljning ofta korrelerar med höga utlåningssiffror, ur två olika perspektiv. Dels avtecknar sig en grupp författare som attraherar läsare i alla fem läsarområden, dels finns det en grupp författare som har höga både låne- och försäljningssiffror i en specifik region: den som står som bakgrund för böckernas stoff, oavsett om det rör sig om fiktion eller fakta.

Som allfinlandssvenska författare, vilkas böcker når läsare både genom försäljning och utlåning i samtliga regioner under åren 2011 och 2015 avtecknar sig Erik Appel, Kaj Korkea-Aho, Ulla-Lena Lundberg, Merete Mazzarella och Kjell Westö.

Ett område där försäljning och

utlåning mycket klart emellertid divergerar är barnlitteraturen – dock inte berättelseböcker för äldre barn och tonåringar, som i regel både säljs och lånas på medelnivå. Försäljningen av bilderböcker visar klart sjunkande siffror, men i utlåningsstatistiken ligger de frapperande ofta bland de mest utlånade böckerna. Detta tyder på att familjer på olika sätt blir medvetna om böckerna och gärna lånar dem, men avstår från att köpa dem. Bilderböcker för barn är dyra, både att producera och köpa. Hittillsvarande satsningar på att nå framtidens bokköpare och -läsare tycks ändå redan nu ha burit frukt, eftersom de rör sig så frekvent mellan bibliotek och småbarnshem.

Nyutgåvor av samtida klassiker kan också vara lyckokast för läsarna. Märta Tikkanens och Lars Sunds författarskap har klart intresserat både köpare och boklånare.

Ur ett annat perspektiv belyser läsarpreferenserna ett besvärligt dilemma inom bokbranschen: de äldsta författarna är också de vilkas verk cirkulerar mest, vilket pekar på

att de här böckernas läsare också är av en äldre och mycket trogen generation. De har följt vissa författare genom olika decennier och ger gärna förmodligen också dessa författares verk som gåvor till varandra. Nya namn är i motsvarande grad svåra att etablera, vilket är en stor utmaning inför framtiden – trots att marknadsföring kan ske via många parallella kanaler. Att det är möjligt för yngre författare att slå igenom visar dock några undantag, men i dessa fall har författarna redan tidigare byggt upp ett slags kändisstatus genom populära framträdanden i andra medier. Den nya generationens författare ska helst trivas bra på flera arenor samtidigt för att slå igenom bland yngre läsare. Ett exempel på detta fenomen är Ted Forsström, som genom många år av radioröst och estradör har banat väg för sina lekfulla och populära böcker som kretsar kring ordlekar av olika slag.

Bland faktaböckerna finns det två kategorier av texter som får läsarna i rörelse, ibland så att sålda exemplar proportionellt är klart

högre än lånade. Här spelar den lokala faktorn en viktig roll. Oavsett om boken är avskalad och saknar illustrationer eller om den är en visuellt tilltalande bok om lokala fenomen så engagerar den köparna. Också i detta fall spelar givetvis gåvofaktorn en viss roll: dessa böcker om en gemensam ort och händelser där är också lämpliga att skänka andra.

Parallellt goda siffror då man ser på försäljning och utlåning uppvisar också *human interest*-böcker. Gripande öden från krigsåren, berättelser om övervunna trauman och konflikter, insyn i storföretag och herrgårdar, väl berättade biografier om mångtydiga och kända historiska personligheter – allt detta fångar läsarnas intresse.

Vad faller då utanför de finlandssvenska läsarnas intressehorisont? Lyriken har genomgående låga siffror, ofta också essäistik om fenomen och personer inom teater, litteraturhistoria, film eller allmän kulturhistoria.

Finlandssvenska deckare, och de är sannerligen inte många, blir säl-

lan allfinlandssvenska böcker som får bokköpare och –lånare i olika regioner i rörelse. Olika regioner har egna etablerade författarnamn som köps och lånas också då de skriver deckare, och i vissa fall kan de vara riktiga lyckokast för de mindre förlagen. I övrigt mätas deckarbehovet av namn från den svenska och internationella marknaden, precis som i de flesta andra västerländska bokkulturer.

Perspektiv inför framtiden

Nedgången inom den finlandssvenska bokförsäljningen ter sig mot bakgrunden av insamlad statistik och jämförelser med andra bokmarknader inte dramatisk. Därtill verkar stoffet i nya faktaböcker korrelera väl med läsarnas intressen. Däremot står det klart att volymerna inom en bokutgivning utan s.k. sekundära produkter och bästsäljarförfattare inte ger förutsättningar för stabilitet i fråga om ekonomi och sysselsättning.

Hotbilderna är många och rör sig

mellan den allt knappare tiden för läsning till sociologiska fakta kring en åldrande befolkning och alltmer digitaliserat medieinnehåll att ta del av. På en mera specifik nivå inom Svenskfinland handlar det också om i vilken grad det kommer att finnas sammanslutningar som på ideell basis kan och vill arbeta för att utge böcker som är svåra att skapa *bestsellers* av – och som i vissa fall knappt säljer så väl att ens produktionskostnaderna täcks. De små förlagen Ellips, Kain och Litorale upplever ändå att de bidrar till litterär mångfald genom att ge ut böcker som annars kan bli avfärdade som kommersiellt ointressanta.

Trots att de finlandssvenska förlagen till största delen är få och små, uttrycker alla en stor medvetenhet om vikten av att arbeta för synlighet för sina böcker och författare. Sociala medier används på ett självklart sätt. Trots att de finansiella ramarna är snäva är alla också mycket medvetna om behovet av PR och avsätter pengar för det: t.ex. för deltagande i bokmässor och för annonser i bokkatalogen.

Många aktörer är samtidigt bekymrade över dagstidningarnas och därmed litteraturkritikens minskade revir, men har självfallet inget inflytande över förändringen. Men alla är inte heller övertygade om att recensioner är vägen in till läsarnas medvetanden: författarframträdanden anser många vara det bästa sättet att väcka intresse för böckerna.

Tudelingen mellan de stora förlagen Schildts och Söderströms, sedermera S&S och resten av fältet, har varit tydlig ur ett annat perspektiv. Näst efter S&S med sina år 2015 fem anställda för redaktionellt arbete hade Scriptum 1,5 personer och Fontana Media har 2,5 personer, de övriga köper de tjänster de behöver per projekt eller arbetar själva utan ersättning. Labyrinth står för en hybridform där författarna själva delvis betalar för den infrastruktur som förlaget erbjuder.

Frågan inställer sig emellertid: går det att öka volymen i den finlandssvenska bokutgivningen? Osedvanligt många författare debuterar

2016 genom de nya förlagen Marginal (fyra titlar) och Vilda (tre titlar), och Förlaget M har under sitt första verksamhetsår lanserat 25 titlar. S&S har trots förlust av många författare gett ut 20 titlar. De övriga förlagen fortsätter på sin stabila nivå. Volymen och mångfalden i utgivningen är på stigande, men hur ska intresset för författarna i motsvarande grad också stiga?

Att utge allt fler titlar i förmånlig pocketutgåva, att pröva nya distributionskanaler inom Finland och Sverige, att erbjuda författarkurser i populärlitterärt skrivande, att i högre grad än tidigare sälja utländska licenser av de intressantaste titlarna – allt detta har naturligtvis redan övervägts inom de största förlagen, och resultatet av sådana satsningar kommer förhoppningsvis att kunna analyseras inom de närmaste åren. Men på en gräsrotsnivå, bland dem som inte besitter resurser till djärv expansion, behövs också mindre kostsamma vägar för att nå framför allt nya läsare. Några sådana önskemål har framförts av förlag som levererat fritt formulerade synpunk-

ter inför framtiden.

Eftersom förlagen själva ser författarnas egna framträdanden som den effektivaste formen för ökad uppmärksamhet och försäljning spelar de större bokevenemang och -mässor som har fötts i flera regioner under de senaste decennierna en viktig roll för synligheten. Närvaro på bokmässan i Göteborg är sedan länge självklar, även om den slukar resurser som små förlag inte har råd med. Att kunna tillhandahålla en aktuell **finlandssvensk bokkatalog redan i Göteborg i september** kunde övervägas som stöd för de minsta aktörerna. Framför allt aktörer i Österbotten efterlyser också stöd för att kunna delta i mässor och evenemang på den västra sidan av Bottenviken.

Ett önskemål som formuleras av flera förlag är att det beviljas stöd för att skapa en **gemensam digital plattform** för deras böcker, med direkt nätförsäljning som möjlighet. En **pool av lektörer, manusredaktörer och marknadsföringspersoner** är ett annat önskemål som kunde vidareutvecklas, i syn-

nerhet som förlagen Marginal och Vilda har stigit in på marknaden. Modellen med kulturtidskrifternas nätverk Tidskriftscentralen kunde eventuellt tillämpas – eller kunde dessa två nätverk till och med samverka?

Även om litteraturpris klandras för att skapa mer mainstream än önskat, så kunde den tyska modellen tillämpas. Det finns det stora romanpriset Deutscher Buchpreis, som är öppet för nomineringar för hela det tyskspråkiga språkområdet, men Schweiz och Österrike har utöver det egna, nationella litteraturpris. Ett **finlandssvenskt litteraturpris** med nomineringar som följs upp av evenemang på olika orter kunde skapa synlighet för oväntade och ännu okända böcker och författarskap.

Men bortsett från aktiviteter som ska administreras och betalas måste fundamentet vara stabilt, vilket den isländska situationen tydliggör. Sedan 1925 har Delegationen för den svenska litteraturens främjande fördelat **statsmedel** för finlandssvensk bokutgivning. I da-

gens läge uppgår stödet till 24 000 euro för utgivning av skönlitteratur och 50 000 euro för utgivning av faktaböcker. Enskilda tryckningsbidrag uppgår till 500 euro per skönlitterär titel och i snitt ca 1 500 euro för faktaböcker. I den senaste utdelningen beviljades tolv olika förlag stöd.

Ur ett kulturpolitiskt perspektiv, och utan att ta ställning till stödbehov för andra minoriteter, bör stödet bestå eftersom den finlandssvenska bokbranschen är så sårbar och sällan inräknar stora försäljningsframgångar.

Men å andra sidan, slutligen: eftersom de allra flesta finskspråkiga förlag år 2015 uppvisade förluster – ibland i miljonklass – i sina bokslut, så måste förväntningarna på lönsamhet inom den finlandssvenska förlagsvärldens hållas på en rimlig nivå. Alla strävar inte ens efter ekonomisk vinst. Och därtill: även i Tyskland börjar frågan om riktat stöd till icke koncernbundna, mindre förlag diskuteras allt mer. I en bransch som penningmässigt förlo- rat så mycket de senaste åren mäs-

te fördelar och målsättningar på bred bas definieras också genom andra kriterier. Precis som de flesta finlandssvenska förlag envist gör. De vill arbeta för konstnärlig och språklig mångfald, för väldigt olika människor.

Om författaren

Maria Antas

FL Maria Antas grundade år 2015 den litterära agenturen Antas Bindermann Listau i Berlin. Före det var hon programchef då Finland var temaland på världens största bokmässa i Frankfurt 2014. Antas har tidigare jobbat på på FILI - Finnish Literature Exchange för internationell litteraturförmedling, inom Svenska litteratursällskapet som forskare och som chefredaktör för tidskriften Astra. Hon skrev tillsammans med Jan-Erik Andelin den utredning som ledde till att kulturtidskrifternas nätverk Tidskriftscentralen grundades. För närvarande har hon uppdrag som rådgivare för kulturministeriet i Georgien och för Frankfurt bokmässa.

TANKESMEDJAN MAGMA

Tankesmedjan Magma är ett forum för analys och öppen debatt på svenska, finska och engelska. Magma har en liberal värdegrund och är partipolitiskt obunden.

Magma genomför utredningar, konsekvensbedömningar och riskanalyser, samt ordnar konferenser och seminarier. Resultaten presenteras på den egna webbplatsen www.magma.fi, i egna publikationsserier, i artiklar och vid offentliga framträdanden.

Magma ingår i de liberala europeiska tankesmedjornas nätverk ELF, European Liberal Forum.

Bokbranschen utmanas just nu från många håll och flera stora bokmarknader upplever en nedåtgående trend i både publikation och omsättning. Samma tendens är synlig också vad gäller böcker tryckta på svenska i Finland.

I den här pamfletten publiceras för första gången övergripande statistik om den svenska bokutgivningen och bokförsäljningen i Finland. År 2011 dominerades marknaden av de två anrika förlagen Schildts och Söderströms, medan siffrorna från 2015 visar hur marknaden såg ut efter att de två slagits samman. En titt på vilka böcker som utlånades under samma period kompletterar bilden.